CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
ELEANOR SHARPSTON
prezentate la 10 iulie 2008 [1]

1. Bundesgerichtshof (Germania) solicită Curții să stabilească dacă preluarea anumitor date dintr-o bază de date protejată potrivit articolului 7 alineatul (1) din Directiva 96/9/CE [2] (denumită în continuare „Directiva privind protecția bazelor de date") într-o altă bază de date poate reprezenta de asemenea o extragere în sensul articolului 7 alineatul (2) litera (a) din directiva menționată în cazul în care această preluare se realizează prin consultări ale bazei de date și după o apreciere de la caz la caz sau dacă o extragere în sensul acestei dispoziții presupune un proces de copiere (fizică) a datelor [3].

I — Cadrul juridic

A — *Directiva privind protecția bazelor de date*

2. Directiva conține următoarele considerente relevante:

„[…]

(7) […] crearea unor baze de date presupune utilizarea de resurse umane, tehnice și financiare considerabile, în timp ce există posibilitatea de a copia sau accesa aceste baze de date la un cost mult inferior celui pe care îl presupune o concepție autonomă;

1 — Limba originală: engleza.

2 — Directiva Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 1996 privind protecția juridică a bazelor de date (JO L 77, p. 20, Ediție specială, 13/vol. 17, p. 102).

3 — Curtea s-a pronunțat pentru prima dată asupra interpretării acestei directive în Hotărârile din 9 noiembrie 2004, The British Horseracing Board și alții (C-203/02, Rec., p. I-10415), Fixtures Marketing (C-46/02, Rec., p. I-10365), Fixtures Marketing (C-338/02, Rec., p. I-10497) și Fixtures Marketing/OPAP (C-444/02, Rec., p. I-10549). În cuprinsul prezentelor concluzii, ne vom referi la fiecare dintre ultimele trei hotărâri menționând numele pârâților. Cele patru hotărâri citate anterior au fost pronunțate la 9 noiembrie 2004. Curtea fusese sesizată cu o cerere de interpretare a articolului 7 alineatele (1) și (5) și a articolului 9 din Directiva privind protecția bazelor de date în cauza Verlag Schawe (C-215/07), dar această cauză a făcut ulterior obiectul unei desistări.

(8) […] extragerea și reutilizarea neautorizată a conținutului unei baze de date constituie acte care pot avea consecințe economice și tehnice grave;

(9) […] bazele de date reprezintă un instrument vital în dezvoltarea unei piețe informaționale în Comunitate; […] acest instrument va fi la fel de util în multe alte domenii;

(10) […] creșterea exponențială, în Comunitate și în oricare altă parte a lumii, a volumului de informații generate și prelucrate în fiecare an în toate sectoarele comerțului și industriei necesită investiții în sistemele avansate de prelucrare a informațiilor în toate statele membre;

(11) […] în prezent, există un dezechilibru foarte mare la nivelul investițiilor practicate atât între statele membre, cât și între Comunitate și principalele țări terțe producătoare în sectorul bazelor de date;

(12) […] o astfel de investiție în sistemele moderne de stocare și de prelucrare a informației nu se va face în cadrul Comunității în absența unui regim juridic stabil și omogen care să protejeze drepturile producătorilor de baze de date;

[…]

(17) […] noțiunea de «bază de date» trebuie să includă culegeri de opere literare, artistice, muzicale sau de altă natură, cum ar fi texte, sunete, imagini, cifre, fapte și date; […] trebuie incluse culegeri de opere, de date sau de alte elemente independente, dispuse sistematic sau metodic și accesibile în mod individual; […]

(18) […] protecția bazelor de date prin dreptul *sui generis* nu aduce atingere drepturilor existente asupra conținutului lor și […], în special, atunci când un autor sau un titular al unui drept conex autorizează inserarea unora din operele sau prestațiile sale într-o bază de date în executarea unui contract de licență neexclusivă, un terț poate exploata aceste opere sau aceste pres-

taţii după ce a obţinut autorizaţia necesară de la autor sau de la titularul de drepturi conexe, fără ca dreptul *sui generis* al producătorului bazei de date să fie invocat, cu condiţia ca aceste opere sau prestaţii să nu fie extrase din baza de date sau reutilizate pornind de la aceasta;

[…]

(21) […] protecţia prevăzută de prezenta directivă se referă la bazele de date în care operele, datele sau alte elemente au fost dispuse sistematic sau metodic; […] nu este necesar ca aceste elemente să fi fost stocate fizic într-un mod organizat;

[…]

(26) […] operele protejate prin dreptul de autor şi prestaţiile protejate prin drepturile conexe care sunt încorporate într-o bază de date rămân totuşi protejate prin drepturile exclusive respective şi nu pot fi încorporate într-o bază de date sau extrase din aceasta fără autorizarea titularului drepturilor sau a succesorilor acestuia în calitate de titulari;

(27) […] existenţa unui drept separat de alegere sau dispunere a operelor şi prestaţiilor într-o bază de date nu aduce în niciun fel atingere dreptului de autor asupra acestor opere şi drepturilor conexe asupra prestaţiilor încorporate într-o bază de date;

[…]

(38) […] utilizarea crescândă a tehnologiei de înregistrare digitală expune producătorul de baze de date riscului copierii conţinutului bazei de date şi adaptării sale electronice, fără autorizarea sa, în vederea creării unei baze de date cu conţinut identic, care, totuşi, nu aduce atingere dreptului de autor aplicabil în privinţa dispunerii conţinutului primei baze de date;

(39) […] pe lângă obiectivul asigurării protecţiei dreptului de autor în ceea ce priveşte originalitatea alegerii sau dispunerea conţinutului unei baze de date, prezenta directivă are drept scop protejarea poziţiei producătorilor de baze de date împotriva însuşirii ilegale a rezultatelor investiţiilor financiare şi profesionale realizate în vederea obţinerii şi asamblării conţinutului prin protejarea ansamblului sau numai a anumitor părţi importante din baza de date împotriva unor acte comise de utilizator sau de o parte concurentă;

[…]

(42) […] dreptul special de a împiedica extragerea și reutilizarea neautorizate vizează actele utilizatorului care depășesc drepturile legitime ale acestuia și care aduc astfel prejudicii investiției; […] dreptul de a interzice extragerea și reutilizarea ansamblului sau ale unei părți substanțiale a conținutului se referă nu numai la realizarea unui produs concurent parazit, ci și la utilizatorul care, prin actele sale, aduce atingere în mod substanțial investiției, evaluată în mod calitativ sau în mod cantitativ;

(43) […] în cazul transmisiei online, dreptul de a interzice reutilizarea nu este epuizat nici în ceea ce privește baza de date, nici în ceea ce privește o copie materială a acestei baze sau a unei părți din aceasta, efectuată cu consimțământul titularului de drept de către destinatarul transmisiei;

[…]

(45) […] dreptul de a împiedica extragerea și reutilizarea neautorizate nu constituie în niciun fel o extensie a protecției dreptului de autor la simple fapte sau date;

[…]

(48) […] obiectivul prezentei directive, care este asigurarea unui nivel corespunzător și omogen de protecție a bazelor de date, cu scopul de a garanta remunerarea producătorului bazei, este diferit de obiectivul Directivei 95/46/CE […] [4], care este asigurarea liberei circulații a datelor personale pe baza normelor armonizate având drept scop protejarea drepturilor fundamentale, în special a dreptului la viață privată recunoscut prin articolul 8 din Convenția europeană privind protecția drepturilor omului și a libertăților fundamentale [semnată la Roma la 4 noiembrie 1950]; […] dispozițiile prezentei directive nu aduc atingere legislației în materie de protecție a datelor;

[…]"

4 — Directiva Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date (JO L 281, p. 31, Ediție specială, 13/vol. 17, p. 10).

3. Articolul 1 alineatul (1) din Directiva privind protecția bazelor de date prevede că aceasta privește „protecția juridică a bazelor de date, indiferent de forma acestora”.

4. Articolul 1 alineatul (2) din această directivă definește „baza de date” ca fiind „o culegere de opere, de date sau de alte elemente independente, dispuse sistematic sau metodic și accesibile în mod individual prin mijloace electronice sau de altă natură”.

5. Articolul 3 alineatul (1) din aceeași directivă prevede că „bazele de date care, prin alegerea sau dispunerea elementelor, constituie o creație intelectuală proprie a autorului sunt protejate ca atare de dreptul de autor. Niciun alt criteriu nu se aplică pentru a determina dacă bazele de date pot beneficia de această protecție”.

6. Articolul 7 din această directivă prevede o protecție *sui generis* a bazelor de date:

„(1) Statele membre prevăd pentru producătorul unei baze de date dreptul de a interzice extragerea și reutilizarea ansamblului sau ale unei părți substanțiale, evaluată calitativ sau cantitativ, a conținutului acesteia, atunci când obținerea, verificarea sau prezentarea acestui conținut atestă o investiție substanțială din punct de vedere calitativ sau cantitativ.

(2) În înțelesul prezentului capitol:

(a) «extragere» înseamnă transferul permanent sau temporar al ansamblului sau al unei părți substanțiale din conținutul bazei de date pe un alt suport prin orice mijloc sau sub orice formă;

(b) «reutilizare» înseamnă orice formă de punere la dispoziția publicului a totalității sau a unei părți substanțiale a conținutului bazei prin distribuția de copii, prin închiriere, prin transmitere online sau sub alte forme. Prima vânzare a unei copii a bazei de date în cadrul Comunității de către titularul dreptului sau cu consimțământul acestuia epuizează dreptul de a controla revânzarea acestei copii în cadrul Comunității.

[…]

(4) Dreptul menționat la alineatul (1) se aplică în mod independent de posibilitatea ca baza de date să fie protejată prin dreptul de autor sau prin alte drepturi. În plus, se aplică în mod independent de posibilitatea ca acest conținut al bazei de date să fie protejat prin dreptul de autor sau prin alte drepturi. Protecția bazelor de date prin dreptul menționat la alineatul (1) nu aduce atingere drepturilor existente cu privire la conținutul lor.

(5) Extragerea și reutilizarea repetate și sistematice ale unor părți nesubstanțiale ale conținutului bazei de date, care ar presupune acte contrare unei exploatări normale a acestei baze de date sau care ar aduce în mod nejustificat atingere intereselor legitime ale producătorului bazei de date, nu sunt autorizate."

B — *Dreptul național aplicabil*

7. Articolul 87a din Legea din 9 septembrie 1965 privind dreptul de autor și drepturile conexe (Urheberrechtsgesetz) [5] (denumită în continuare „UrhG") prevede:

„(1) În sensul prezentei legi, bază de date înseamnă o culegere de opere, de date sau de alte elemente independente, dispuse sistematic sau metodic și accesibile în mod individual prin mijloace electronice sau de altă natură, și a căror obținere, verificare sau prezentare necesită o investiție substanțială din punct de vedere calitativ sau cantitativ. O bază de date al cărei conținut a fost modificat în mod substanțial pe plan calitativ sau cantitativ este considerată o bază de date nouă în măsura în care modificarea necesită o investiție substanțială din punct de vedere calitativ sau cantitativ.

(2) În sensul prezentei legi, producător al unei baze de date înseamnă orice persoană care a realizat investiția definită la punctul 1."

8. Articolul 87b din UrhG prevede:

„(1) Producătorul unei baze de date beneficiază de dreptul exclusiv de a reproduce,

5 — BGBl. I, p. 1273.

de a distribui sau de a comunica public ansamblul sau o parte substanțială, din punct de vedere calitativ sau cantitativ, din baza de date. Reproducerea, distribuirea sau comunicarea publică repetată și sistematică a unor părți nesubstanțiale, din punct de vedere calitativ sau cantitativ, ale bazei de date echivalează cu reproducerea, cu distribuirea sau cu comunicarea publică a unei părți substanțiale, din punct de vedere calitativ sau cantitativ, a bazei de date în măsura în care aceste acte sunt contrare unei exploatări normale a bazei de date sau în măsura în care aduc în mod nejustificat atingere intereselor legitime ale producătorului bazei de date.

[…][6]"

II — Situația de fapt și întrebarea preliminară adresată Curții

9. Dr. Ulrich Knoop este profesor titular la Departamentul de limba germană I din cadrul Albert-Ludwigs-Universität Freiburg (Universitatea Albert-Ludwigs din Freiburg-im-Breisgau). Acesta coordonează un proiect intitulat „Vocabularul clasicilor" („Klassikerwortschatz"), care a condus la publicarea „Antologiei din Freiburg", o culegere de poeme scrise între 1720 și 1933.

10. În cadrul proiectului intitulat „Vocabularul clasicilor", profesorul Knoop a întocmit o listă de poeme publicată pe internet sub titlul „Cele mai importante 1 100 de poeme ale literaturii germane între 1730 și 1900" („Die 1 100 wichtigsten Gedichte der deutschen Literatur zwischen 1730 und 1900")[7], care a constituit baza „Antologiei din Freiburg". Lista indică, în ordinea numărului de trimiteri la diferite poeme[8], autorul, titlul, primul vers și anul publicării fiecărui poem.

11. Această listă se bazează pe o selecție de 14 antologii alese dintre 3 000 de antologii. Această selecție a fost completată cu compilația bibliografică de 50 de antologii în germană, intitulată „Cine a scris acest poem?" („Von wem ist das Gedicht?"), a doamnei Anneliese Dühmert. Pornind de la aceste lucrări, care conțin aproximativ 20 000 de poeme, au fost selecționate poemele citate cel puțin în trei antologii sau menționate de cel puțin trei ori în compilația bibliografică a doamnei Dühmert. Pentru a se putea proceda la această exploatare statistică, au fost uniformizate titlurile și primele versuri ale poemelor și s-a întocmit o listă recapitulativă a acestora. În sfârșit, poemele sunt însoțite de o trimitere la lucrările în care au fost publicate, precum și de o trimitere la data compunerii lor.

6 — Notă fără relevanță pentru versiunea în limba română.

7 — Disponibilă online la adresa http://www.klassikerwortschatz.uni-freiburg.de/Lyrik.htm

8 — A se vedea punctul următor.

12. Lista menționată a fost realizată de domnul Klemens Wolber cu ajutorul asistenților săi, sub coordonarea profesorului Knoop, și a necesitat aproximativ doi ani și jumătate de muncă. Albert-Ludwigs-Universität Freiburg a suportat cheltuielile, în valoare totală de 34 900 de euro.

13. Directmedia Publishing GmbH (denumită în continuare „Directmedia") comercializează un CD-ROM lansat în cursul anului 2002 și intitulat „1 000 de poeme pe care trebuie să le aibă fiecare" („1 000 Gedichte, die jeder haben muß"). Printre poemele care figurează pe acest CD-ROM, 876 dintre acestea datează din perioada cuprinsă între 1720 și 1900, dintre care 856 sunt de asemenea citate pe lista de poeme din proiectul „Vocabularul clasicilor".

14. Pentru compilarea poemelor preluate pe acest CD-ROM, Directmedia s-a inspirat din lista de poeme din proiectul „Vocabularul clasicilor". Această societate a examinat cu atenție selecția făcută de profesorul Knoop. Directmedia a omis anumite poeme care figurează pe lista menționată și a adăugat altele. Directmedia a extras textul poemelor din propriul său material de înregistrare digitală.

15. Albert-Ludwigs-Universität Freiburg și profesorul Knoop au apreciat că reproducerea, precum și distribuția acestui CD-ROM de către Directmedia aduc atingere dreptului de autor al profesorului Knoop, în calitatea sa de creator al unei culegeri, și dreptului conex al Albert-Ludwigs-Universität Freiburg, în calitate de producător al bazei de date. Prin urmare, aceștia au solicitat ca Directmedia să fie obligată să înceteze orice reproducere și/sau difuzare a CD-ROM-ului intitulat „1 000 de poeme pe care trebuie să le aibă fiecare". În plus, aceștia au solicitat obligarea Directmedia la plata de daune interese, precum și o decizie prin care acesta să fie obligată să furnizeze informații și să predea, în vederea distrugerii, exemplarele din culegerea de poeme aflate încă în posesia sa.

16. Directmedia a susținut însă că, pentru a realiza CD-ROM-ul, a întocmit ea însăși o compilație a celor mai populare poeme scrise între 1720 și 1900. Cu ocazia selecției, Directimedia nu a utilizat decât lista de titluri de poeme din proiectul „Vocabularul clasicilor", și aceasta doar ca referință. Totodată, Directmedia a aplicat alte criterii de selecție, precum trimiterea la fiecare poem în enciclopedii literare. De asemenea, aceasta a stabilit ea însăși data redactării poemelor. În opinia Directmedia, în lipsa unei activități creatoare în momentul selecției și al clasificării materialului, lista de poeme din proiectul „Vocabularul clasicilor" nu constituie o operă care poate fi protejată prin dreptul de autor. În plus, culegerea de date în sine nu îndeplinește cerințele pe care trebuie să le respecte o bază de date în sensul articolului 87a din UrhG.

17. Landgericht a admis cererea formulată de Albert-Ludwigs-Universität Freiburg și de profesorul Knoop.

18. Apelul declarat de Directmedia în fața Oberlandesgericht a fost respins. Ca urmare, Directmedia a introdus recurs împotriva hotărârii din apel și a invocat o eroare de drept.

19. Într-o primă hotărâre, Bundesgerichtshof a respins recursul împotriva hotărârii pronunțate în favoarea profesorului Knoop [9]. Această instanță a examinat în continuare recursul împotriva hotărârii pronunțate în favoarea Albert-Ludwigs-Universität Freiburg.

20. Albert-Ludwigs-Universität Freiburg susține că Directmedia a adus atingere dreptului de care aceasta se bucură în calitate de producător al bazei de date în temeiul articolului 97 alineatul (1) și al articolului 98 alineatul (1) [10] coroborate cu articolele 87a și 87b din UrhG. Aceste dispoziții au fost introduse în UrhG în vederea transpunerii Directivei privind protecția bazelor de date. Instanța de trimitere consideră, așadar, că soluționarea recursului introdus de Directmedia depinde de interpretarea articolului 7 alineatul (2) litera (a) din această directivă.

21. Instanța de trimitere consideră că lista de poeme „Cele mai importante 1 100 de poeme ale literaturii germane între 1730 și 1900” publicată pe internet constituie o bază de date în sensul articolului 1 alineatul (2) din Directiva privind protecția bazelor de date [11]. În plus, această instanță consideră că Albert-Ludwigs-Universität Freiburg se bucură de un drept *sui generis* asupra acestei baze de date, în măsura în care obținerea, verificarea sau prezentarea conținutului bazei de date atestă că aceasta a implicat o investiție substanțială.

22. Instanța de trimitere arată că Directmedia a folosit, în mod repetat și sistematic, o parte substanțială a datelor conținute de baza de date a Albert-Ludwigs-Universität Freiburg pentru a selecționa poemele care figurează pe CD-ROM. Pentru perioada cuprinsă între 1720 și 1900, selecția de poeme corespunde, aproape integral, listei de poeme a Albert-Ludwigs-Universität Freiburg. Din 876 de poeme care datează din această perioadă, 856 (aproape 98 %) sunt deja citate în baza de date a universității menționate. Directmedia a procurat singură textul poemelor, din moment ce lista întocmită de Albert-Ludwigs-Universität Freiburg nu conținea decât titlurile poemelor menționate.

23. Instanța de trimitere arată că, potrivit constatărilor instanței de apel, Directmedia s-a bazat pe conținutul listei de poeme a părții reclamante doar pentru a selecționa poemele care figurează pe CD-ROM. Directmedia a supus, de fiecare dată, selecția efectuată de

9 — În consecință, acesta din urmă nu este parte în procedura întrebărilor preliminare în fața Curții.

10 — Articolul 97 alineatul (1) din UrhG prevede că, în caz de atingere adusă dreptului de autor sau altui drept protejat prin această lege, partea lezată va putea solicita încetarea atingerii și interzicerea acesteia, precum și, dacă este cazul, daune interese sau remiterea câștigului realizat prin încălcarea dreptului. În temeiul articolului 98 alineatul (1) din legea menționată, partea lezată poate cere distrugerea tuturor copiilor contrafăcute care sunt în posesia sau în proprietatea autorului contrafacerii.

11 — Decizia de trimitere expune motivele care au condus Bundesgerichtshof la această concluzie.

Albert-Ludwigs-Universität Freiburg unei analize critice și, în final, a omis un anumit număr de poeme care figurează pe lista de poeme și a adăugat altele. Prin urmare, întrebarea formulată privește problema dacă o astfel de preluare a conținutului unei baze de date – după o apreciere de la caz la caz – poate de asemenea reprezenta o extragere în sensul articolului 7 alineatul (2) litera (a) din Directiva privind protecția bazelor de date.

24. În doctrină, comentatorii consideră că producătorul unei baze de date nu se poate prevala de dreptul său *sui generis* pentru a interzice utilizarea bazei sale de date ca sursă de informații, chiar presupunând că părți substanțiale din datele conținute în baza de date ar fi astfel preluate, ca atare, progresiv într-o altă bază de date. Dreptul la protecție nu poate fi invocat decât în cazul în care totalitatea conținutului bazei de date (sau o parte substanțială din aceasta) este transferată „fizic", și anume copiată pe un alt suport. Analiza instanței de trimitere este susținută de considerentele (38), (42), (45) și (48) ale Directivei privind protecția bazelor de date, de textul articolului 7 alineatul (2) litera (a) din aceasta, de Hotărârea The British Horseracing Board și alții, de percepția sa în ceea ce privește scopul și obiectul specific al dreptului *sui generis*, de anumite pasaje din Concluziile prezentate de avocatul general Stix-Hackl în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Fixtures Marketing (C-338/02) [12], precum și de interesele legate de securitatea juridică. Totuși, instanța de trimitere admite că este posibilă o interpretare diferită.

12 — Hotărârile citate anterior.

25. În consecință, Bundesgerichtshof a sesizat Curtea cu o cerere privind următoarea întrebare preliminară:

„Preluarea de date dintr-o bază de date protejată (potrivit articolului 7 alineatul (1) din Directiva [privind protecția bazelor de date]) într-o altă bază de date poate reprezenta o extragere în sensul articolului 7 alineatul (2) litera (a) din directiva menționată în cazul în care această preluare se realizează prin consultări ale bazei de date și după o apreciere de la caz la caz sau o extragere în sensul acestei dispoziții presupune un proces de copiere (fizică) a unui ansamblu de date?"

26. Directmedia, Albert-Ludwigs-Universität Freiburg, guvernul italian și Comisia Comunităților Europene au prezentat observații scrise.

27. Directmedia afirmă, în esență, că „extragerea" în sensul articolului 7 alineatul (2) litera (a) din Directiva privind protecția bazelor de date impune o copiere fizică, directă sau indirectă, a bazei de date. În opinia acesteia, nu există o extragere în cazul în care baza de date este utilizată doar ca sursă de informații. Albert-Ludwigs-Universität Freiburg (susținută de guvernul italian și de Comisie) apără opinia contrară și arată că o „extragere" efectuată printr-o consultare prealabilă și printr-o apreciere de la caz la caz a informațiilor conținute în baza de date constituie de asemenea o extragere.

28. Întrucât nu a fost solicitată o procedură orală, nu a avut loc o ședință.

III — Analiză

29. Copierea directă a ansamblului unei baze de date sau a unor părți substanțiale din aceasta de pe un suport pe altul reprezintă în mod evident o extragere [13]. Tot astfel, simpla consultare a unei baze de date fără transfer de date nu reprezintă, în schimb, o extragere [14]. Utilizarea de către Directmedia a bazei de date a Albert-Ludwigs-Universität Freiburg pare să se situeze undeva între aceste două puncte.

30. Instanța de trimitere consideră, în esență, că textul articolului 7 alineatul (2) litera (a) din Directiva privind protecția bazelor de date, precum și obiectul și finalitatea dreptului *sui generis* pledează, toate, în favoarea unei interpretări stricte a noțiunii de extragere, și anume redusă la copierea „fizică" a ansamblului sau a unei părți substanțiale din conținutul unei baze de date pe un alt suport. Așadar, vom examina pe rând aceste trei elemente.

A — *Textul articolului 7 alineatul (2) litera (a) din Directiva privind protecția bazelor de date*

31. Articolul 7 alineatul (2) litera (a) din directiva menționată definește extragerea ca fiind „transferul permanent sau temporar al ansamblului sau al unei părți substanțiale din conținutul bazei de date pe un alt suport prin orice mijloc sau sub orice formă".

13 — A se vedea în acest sens Concluziile avocatului general Stix-Hackl prezentate la 8 iunie 2004 în cauzele în care s-au pronunțat Hotărârile citate anterior The British Horseracing Board și alții, (punctele 62-70), precum și Fixtures Marketing (C-46/02, punctele 78-86, și C-444/02, punctele 84-92).

14 — Hotărârea The British Horseracing Board și alții, citată anterior (punctele 54 și 55).

32. În Hotărârea The British Horseracing Board și alții, citată anterior, Curtea s-a pronunțat în sensul că utilizarea, la articolul 7 alineatul (2) din Directiva privind protecția bazelor de date, a unor expresii precum „prin orice mijloc sau sub orice formă" (în definiția noțiunii de extragere) și „orice formă de punere la dispoziția publicului" (în definiția noțiunii de reutilizare) demonstrează că legiuitorul comunitar a dorit să dea un sens larg acestor noțiuni. Curtea a adăugat că, în lumina obiectivului urmărit de directiva menționată, aceste noțiuni „trebuie, așadar, interpretate în sensul că se referă la orice act care constă în însușirea ilegală și, respectiv, în punerea la dispoziția publicului, fără consimțământul persoanei care a creat baza de date, a rezultatelor investiției sale, lipsind-o astfel pe aceasta din urmă de veniturile care ar fi trebuit să îi permită amortizarea costului acestei investiții" [15].

33. Instanța de trimitere consideră că modul de redactare lasă să se înțeleagă că nu există o extragere atunci când un utilizator care consultă o bază de date electronică retranscrie datele de pe ecran și le introduce, în urma unei aprecieri de la caz la caz, într-o bază de date diferită. În opinia instanței de trimitere, extragerea se referă la un procedeu prin care datele conținute într-o bază de date sunt „transferate" pe un alt suport prin „acte de copiere". Considerentul (38) al Directivei privind protecția bazelor de date susține această concepție, întrucât arată că „utilizarea crescândă a tehnologiei de înregistrare digitală expune producătorul de baze de date riscului *copierii* conținutului bazei de date *și adaptării sale electronice*, fără autorizarea sa, în vederea creării unei baze de date cu conținut identic [...]" [16].

34. În opinia noastră, instanța de trimitere limitează astfel noțiunea de extragere în două moduri. Pe de o parte, aceasta introduce un criteriu calitativ, și anume efortul intelectual depus de persoana care copiază informațiile dintr-o bază de date, și consideră că nu există o extragere în cazul în care acest criteriu este îndeplinit. Pe de altă parte, instanța de trimitere leagă noțiunea de extragere de o definiție specifică (limitată) a ceea ce se înțelege prin „copiere" de date dintr-o bază de date.

35. Niciuna dintre aceste limitări nu este convingătoare.

36. În primul rând, faptul că articolul 7 alineatul (1) din Directiva privind protecția bazelor de date interzice extragerea „ansam-

15 — A se vedea punctul 51. În Concluziile prezentate în cauza în care s-a pronunțat această hotărâre, avocatul general Stix-Hackl a sugerat că expresia „prin orice mijloc sau sub orice formă" permite să se deducă faptul că legiuitorul comunitar a dat un sens larg noțiunii de extragere și a adăugat că este vizat nu numai transferul pe un alt suport de același tip, ci și transferul pe un alt tip de suport. Prin urmare, simpla tipărire a datelor intră de asemenea în sfera noțiunii de extragere (punctele 98 și 99). A se vedea de asemenea Concluziile avocatului general Stix-Hackl prezentate în cauzele în care s-au pronunțat Hotărârile citate anterior Fixtures Marketing (C-46/02, punctele 113 și 114, C-338/02, punctele 94 și 95, și C-444/02, punctele 119 și 120).

16 — Sublinierea noastră.

blului sau *a unei părți substanțiale*" [17] din conținutul unei baze de date implică existența cel puțin a unui anumit grad de alegere și de analiză critică, fie și doar pentru a stabili ce părți trebuie extrase. În mod similar (astfel cum arată Albert-Ludwigs-Universität Freiburg), interdicția prevăzută la articolul 7 alineatul (5) din această directivă, privind „[e]xtragerea și reutilizarea repetate și sistematice ale unor părți nesubstanțiale ale conținutului bazei de date", presupune o apreciere de la caz la caz a elementelor care trebuie extrase. Atunci când utilizatorul decide să copieze totalitatea bazei de date într-o singură operațiune, acest lucru se poate realiza după ce a examinat integralitatea conținutului și după ce a decis că ansamblul merită extras.

37. După cum în mod întemeiat observă Comisia, faptul că Directmedia a „examinat în mod critic" conținutul bazei de date a Albert-Ludwigs-Universität Freiburg poate fi relevant pentru a stabili dacă CD-ROM-ul realizat de Directmedia este (la rândul său) rezultatul „creației intelectuale proprii" a acesteia în sensul articolului 3 alineatul (1) din directiva menționată sau constituie rezultatul unei „investiții substanțiale din punct de vedere calitativ sau cantitativ" în sensul articolului 7 alineatul (1) din aceeași directivă, astfel încât are ca efect o protecție a CD-ROM-ului în temeiul dreptului de autor sau, respectiv, în temeiul dreptului *sui generis*. Totuși, chiar dacă aceasta ar fi situația, acest fapt nu ar putea aduce atingere dreptului *sui generis* (anterior) de care se bucură Albert-Ludwigs-Universität Freiburg. În acest context, Comisia face o paralelă cu articolul 2 alineatul (3) din Convenția de la Berna [18], care prevede că sunt protejate ca opere originale, *fără a aduce atingere drepturilor autorului operei originale,* „traducerile, adaptările, aranjamentele muzicale și alte transformări ale unei opere literare sau artistice".

38. În al doilea rând, ne întrebăm pe ce temei încearcă instanța de trimitere să restrângă semnificația expresiei „copiere" de date. Aceasta pare să sugereze că o copiere implică (în cazul unei baze de date electronice) copierea electronică a datelor, probabil printr-o operațiune similară funcțiilor „copy" și „paste" dintr-o prelucrare de text sau (în cazul unei baze de date tipărite pe hârtie) [19] prin realizarea unei fotocopii. Nu identificăm în textul articolului 7 alineatul (2) litera (a) din directiva menționată niciun motiv pentru a se proceda la o astfel de limitare.

39. În Hotărârea Fixtures Marketing (C-444/02) [20], Curtea a arătat că mai multe elemente exprimă voința legiuitorului comunitar de a conferi noțiunii „bază de date", în sensul Directivei privind protecția bazelor de date, un domeniu de aplicare larg, neinfluențat de considerații de ordin formal, tehnic sau material. Clasificarea unei culegeri

17 — Sublinierea noastră.

18 — Convenția de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice din 9 septembrie 1886, modificată ultima dată la 28 septembrie 1979.

19 — Considerentul (14) al Directivei privind protecția bazelor de date prevede că protecția conferită prin această directivă este extinsă și în privința bazelor de date neelectronice.

20 — Citată anterior.

ca fiind o bază de date impune ca elementele independente care constituie culegerea să fie dispuse sistematic sau metodic și să fie accesibile în mod individual [21]. Astfel cum prevede în mod clar considerentul (21) al directivei menționate, nu este necesar ca această dispunere sistematică sau metodică să fie vizibilă [22].

40. Prin urmare, rezultă că limitarea noțiunii de extragere la un procedeu prin care datele încorporate într-o bază de date sunt transferate pe un alt suport prin realizarea, „fizic", a uneia sau mai multor copii este atât inoportună, cât și arbitrară. Nu se poate considera în mod plauzibil că acțiunea de copiere a datelor individuale prin consultarea bazei de date pe ecran și apoi prin introducerea manuală a datelor pe un alt suport poate fi mai puțin dăunătoare investiției realizate de creatorul bazei de date decât o copiere electronică a acestor elemente din baza de date originală și lipirea lor directă pe un alt suport electronic.

41. Nu înțelegem nici considerentul (38) al Directivei privind protecția bazelor de date în sensul că ar susține o interpretare restrictivă a noțiunii de extragere. Acest considerent menționează numai riscul specific la care este expus creatorul în urma copierii electronice a creației sale. Acest fapt nu implică totuși că acesta este singurul mijloc prejudiciabil de a copia bazele de date. Într-adevăr, extinderea protecției conferite de directiva menționată și în privința bazelor de date neelectronice [23] implică faptul că nu aceasta este situația. În cazul în care un utilizator consultă o bază de date pe ecran și copiază apoi o parte din conținutul acesteia pe un alt suport, prin introducerea manuală a informațiilor pe acesta din urmă, utilizatorul a efectuat pur și simplu – într-un mod mai stângaci – o operațiune echivalentă cu aceea constând în „copi[erea] […] și adapt[area] […] electronic[ă]" a conținutului bazei de date. După cum observă în mod întemeiat Comisia, ceea ce prezintă importanță este ca dispunerea sistematică și metodică a datelor care figurează în baza de date originală să fie ulterior reprodusă într-un mod oarecare pe un alt suport.

42. Am adăuga că, în opinia noastră, nici considerentul (43) nu susține interpretarea propusă de instanța de trimitere. Acest considerent precizează că, „în cazul transmisiei online, dreptul de a interzice reutilizarea nu este epuizat nici în ceea ce privește baza de date, nici în ceea ce privește *o copie materială* a acestei baze sau a unei părți din aceasta, efectuată cu consimțământul titularului de drept de către destinatarul transmisiei" [24]. Din punctul nostru de vedere, acest considerent se limitează la a prevedea că dreptul *sui generis* nu se epuizează doar din cauza transmisiei online a bazei de date. Referirea la „o copie materială a bazei de

21 — A se vedea de asemenea considerentul (17) al directivei menționate.

22 — Totuși, condiția menționată presupune ca această culegere să se afle pe un suport fix, indiferent de natura acestuia, și să conțină un mijloc tehnic [de exemplu, un procedeu electronic, electromagnetic sau electrooptic, potrivit considerentului (13) al aceleiași directive] sau un alt mijloc (precum un index, un cuprins, un plan sau o modalitate de clasificare specifică) care să permită localizarea oricărui element independent conținut în cadrul său [Hotărârea Fixtures Marketing (C-444/02), citată anterior (punctele 20 și 30)].

23 — Considerentul (14).

24 — Sublinierea noastră.

date" nu face decât să clarifice faptul că o copie materială a unei astfel de baze de date transmise online nu poate nici aceasta epuiza dreptul *sui generis* al titularului. Nu înțelegem expresia „copie materială" în sensul că limitează protecția *sui generis* la împrejurările în care utilizatorul realizează o copie materială a bazei de date.

43. Astfel cum îl înțelegem, textul articolului 7 alineatul (2) litera (a) din Directiva privind protecția bazelor de date și aceste considerente pledează mai degrabă în favoarea unei interpretări largi a noțiunii de extragere.

44. Această concluzie este susținută de o analiză a obiectului și a finalității dreptului *sui generis*.

B — *Obiectul dreptului* sui generis

45. Instanța de trimitere arată în mod întemeiat că dreptul *sui generis* nu privește informațiile conținute în baza de date [25]. Totuși, astfel cum în mod corect subliniază Comisia, aceasta nu presupune că dreptul *sui generis* se referă la baza de date concretă ca atare. Acest drept protejează mai degrabă rezultatul investiției într-o clasificare metodică și sistematică de date independente în calitate de bun imaterial, oricare ar fi suportul pe care acesta este pus la dispoziție. În această privință, dreptul *sui generis* se aseamănă mai mult cu un text care rămâne același fie că este disponibil prin copia pe suport de hârtie a unei cărți, sub formă de carte electronică sau pe internet, fie că este proiectat pe o clădire sau este disponibil pe orice alt tip de suport. Fie că se face o fotocopie pentru a obține o copie pe suport de hârtie a cărții, fie că se copiază cartea pornind de la o carte electronică sau de pe internet și se introduce într-un alt document, fie că se face o fotografie digitală a proiecției și se transformă într-un document digital nou, în toate cazurile este vorba despre o „copiere" a textului.

C — *Finalitatea dreptului* sui generis

46. Finalitatea creării și protejării dreptului *sui generis* se găsește în special în preambulul Directivei privind protecția bazelor de date. Acesta subliniază investiția considerabilă în resursele necesare pentru a crea baze de date (descrise ca un „instrument vital în dezvol-

25 — A se vedea articolul 7 alineatul (4) din Directiva privind protecția bazelor de date, precum și considerentele (18), (26) și (27) ale acesteia.

tarea unei piețe informaționale în Comunitate") și o evidențiază în raport cu faptul că bazele de date pot fi copiate sau consultate la un cost mult inferior celui pe care îl presupune o concepție autonomă [26]. Se precizează că extragerea și reutilizarea neautorizată a conținutului unei baze de date constituie acte care pot avea consecințe economice și tehnice grave [27]. De asemenea, preambulul menționat prevede că creșterea exponențială, în Comunitate și în oricare altă parte a lumii, a volumului de informații generate și prelucrate în fiecare an în toate sectoarele comerțului și industriei necesită investiții în „sistemele avansate de prelucrare a informațiilor" în toate statele membre, dar arată și că, în prezent, există un dezechilibru foarte mare, la nivelul investițiilor practicate, atât între statele membre, cât și între Comunitate și principalele țări terțe producătoare în sectorul bazelor de date [28]. Investiția necesară în sisteme moderne de stocare și de prelucrare a informației nu se va face în cadrul Comunității „în absența unui regim juridic stabil și omogen care să protejeze drepturile producătorilor de baze de date" [29]. În temeiul considerentelor (9), (10) și (12), Curtea a interpretat Directiva privind protecția bazelor de date în sensul că aceasta are ca finalitate „*încurajarea și protejarea investițiilor* în sisteme de «stocare» și de «procesare» a datelor" [30].

47. Directiva menționată are de asemenea drept scop „protejarea poziției producătorilor de baze de date împotriva însușirii ilegale a rezultatelor investițiilor financiare și profesionale realizate în vederea obținerii și asamblării conținutului prin protejarea ansamblului sau numai a anumitor părți importante din baza de date împotriva unor acte comise de utilizator sau de o parte concurentă" [31]. Obiectivul dreptului *sui generis* este, așadar, de a asigura protecția oricărei investiții în scopul obținerii, verificării sau prezentării conținutului unei baze de date (această investiție putând consta în utilizarea de mijloace financiare și în consumul de efort, de timp și de energie) și de a acorda producătorului unei baze de date posibilitatea de a împiedica extragerea și reutilizarea neautorizate ale ansamblului sau ale unei părți substanțiale a conținutului bazei de date [32].

48. În Hotărârea The British Horseracing Board și alții, citată anterior, Curtea a oferit o indicație clară în ceea ce privește modalitatea de a răspunde la întrebarea adresată de instanța de trimitere în prezenta cauză.

49. În primul rând, noțiunile „extragere" și „reutilizare" prevăzute la articolul 7 alineatele (1) și (5) din Directiva privind protecția

26 — Considerentele (7) și (9).
27 — Considerentul (8).
28 — Considerentele (10) și (11).
29 — Considerentul (12).
30 — Hotărârile citate anterior The British Horseracing Board și alții (punctul 30), precum și Fixtures Marketing (C-46/02, punctul 33, C-338/02, punctul 23, și C-444/02, punctul 39). Sublinierea noastră.

31 — Considerentul (39).
32 — Considerentele (40) și (41).

bazelor de date trebuie să fie interpretate în lumina obiectivului urmărit de dreptul *sui generis* de a proteja persoana care a creat baza de date împotriva „actelor utilizatorului care depășesc drepturile legitime ale acestuia și care aduc astfel prejudicii investiției" acestei persoane [33]. În plus, „dreptul de a interzice extragerea și reutilizarea ansamblului sau ale unei părți substanțiale a conținutului se referă nu numai la realizarea unui produs concurent parazit, ci și la utilizatorul care, prin actele sale, aduce atingere în mod substanțial investiției, evaluată în mod calitativ sau cantitativ" [34]. În aceste condiții, nu prezintă importanță, în vederea aprecierii întinderii protecției realizate prin dreptul *sui generis*, faptul că actul de extragere și/sau de reutilizare are drept scop constituirea unei alte baze de date, concurentă sau neconcurentă cu cea de origine, de aceeași mărime sau de mărime diferită față de aceasta, sau că acest act se înscrie în contextul unei activități diferite de constituirea unei baze de date [35].

50. În al doilea rând, Curtea a subliniat că noțiunile de extragere și de reutilizare nu pot fi limitate la cazurile de extragere și de reutilizare efectuate pornind direct de la baza de date originală decât cu riscul de a lăsa persoana care a creat baza de date fără protecție în fața actelor neautorizate de copiere efectuate pornind de la o copie a bazei de date respective [36]. Curtea a concluzionat că, dat fiind că actele de extragere și/sau de reutilizare neautorizate efectuate de un terț pornind de la o sursă diferită de baza de date în cauză sunt de natură, în aceeași măsură precum astfel de acte efectuate pornind direct de la baza de date menționată, să aducă atingere investiției persoanei care a creat această bază, trebuie să se considere că noțiunile de extragere și de reutilizare nu presupun o accesare directă a bazei de date în cauză [37].

51. În mod similar, considerăm că transcrierea conținutului unei baze de date consultate pe ecran și încorporarea acestuia într-o bază de date diferită pot prejudicia atât investiția realizată de producătorul bazei de date originale, cât și copia electronică sau fotocopia acestei baze. Analiza Curții în cadrul Hotărârii British Horseracing Board și alții, citată anterior, nu presupune limitarea extragerii la aceste două procedee de copiere a unei baze de date (sau a unei părți din aceasta).

52. Nu presupune o astfel de limitare nici aprecierea Curții în sensul că protecția *sui generis* se aplică exclusiv actelor de extragere și de reutilizare în sensul articolului 7

33 — Punctul 45 din această hotărâre. Curtea citează în cuprinsul acestuia considerentul (42) al directivei menționate.

34 — De asemenea, Curtea face trimitere, la punctul 46 din hotărârea menționată, la considerentul (48) al aceleiași directive, care explică faptul că dreptul *sui generis* se întemeiază pe o justificare economică ce constă în a garanta persoanei care a creat baza de date protecția și remunerarea investiției efectuate atât pentru constituirea, cât și pentru funcționarea bazei de date menționate.

35 — Hotărârea The British Horseracing Board și alții, citată anterior (punctele 45-47).

36 — Curtea a considerat că această interpretare este confirmată de articolul 7 alineatul (2) litera (b) din Directiva privind protecția bazelor de date, potrivit căruia prima vânzare a unei copii a bazei de date în cadrul Comunității de către titularul dreptului sau cu consimțământul acestuia epuizează dreptul de a controla „revânzarea" acestei copii în cadrul Comunității, dar nu și dreptul de a controla extragerea și reutilizarea conținutului acestei copii.

37 — Hotărârea The British Horseracing Board și alții, citată anterior (punctele 52 și 53).

alineatul (2) din Directiva privind protecția bazelor de date și că aceasta nu se extinde și în privința consultării unei baze de date. Autorizația de consultare acordată de producătorul bazei de date nu implică epuizarea dreptului *sui generis*. Curtea a considerat că această analiză este confirmată, în ceea ce privește extragerea, de considerentul (44) al directivei menționate, potrivit căruia, „atunci când vizualizarea pe ecran a conținutului unei baze de date necesită transferul permanent sau temporar al ansamblului sau al unei părți substanțiale din acest conținut pe un alt suport, acest act este supus autorizării titularului de drept” [38].

53. În sfârșit, Curtea a clarificat domeniul de aplicare al articolului 7 alineatul (5) din Directiva privind protecția bazelor de date. Scopul acestei prevederi este acela de a împiedica extragerea și reutilizarea repetate și sistematice ale unor părți nesubstanțiale ale conținutului bazei de date, care ar aduce o atingere gravă investiției realizate de producătorul bazei de date, la fel ca extragerea și reutilizarea prevăzute la articolul 7 alineatul (1) din această directivă [39]. În ceea ce privește extragerea, expresia „acte contrare unei exploatări normale a [unei] baze de date sau care ar aduce în mod nejustificat atingere intereselor legitime ale producătorului bazei de date” se referă la activități neautorizate, care vizează reconstituirea, prin efectul cumulativ al actelor de extragere, a ansamblului sau a unei părți substanțiale din conținutul unei baze de date protejate prin dreptul *sui generis* și punerea la dispoziția publicului, prin efectul cumulativ al actelor de reutilizare, a ansamblului sau a unei părți substanțiale din conținutul unei astfel de baze de date, și care aduc astfel o atingere gravă investiției persoanei care a constituit această bază de date [40].

54. În opinia noastră, finalitatea dreptului *sui generis* astfel cum a fost interpretată de Curte *nu* susține o interpretare strictă a noțiunii de extragere. Într-adevăr, faptul că pârâtul din acțiunea principală în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea The British Horseracing Board și alții, citată anterior, nu putea să fi copiat „fizic” întreaga bază de date în propriul său sistem electronic în mod evident nu a împiedicat Curtea să considere că acesta efectuase „acte de extragere și de reutilizare în sensul articolului 7 alineatul (2)” din Directiva privind protecția bazelor de date [41].

55. Prin urmare, întrebarea-cheie pare să fie aceea dacă extragerea (sub orice formă) afectează ansamblul sau o parte substanțială din conținutul unei baze de date și aduce astfel atingere investiției realizate pentru a crea baza de date originală. Aceasta este situația în cazul în care procedeul de copiere include nu numai

38 — *Ibidem* (punctele 54-59).

39 — A se vedea de asemenea Concluziile avocatului general Stix-Hackl prezentate în cauzele în care s-au pronunțat Hotărârile citate anterior The British Horseracing Board și alții (punctul 34), precum și Fixtures Marketing (C-46/02, punctul 121, și C-444/02, punctul 146).

40 — Hotărârea The British Horseracing Board și alții, citată anterior (punctele 86-89).

41 — Hotărârea The British Horseracing Board și alții, citată anterior (punctele 63-66). În cauza în care s-a pronunțat această hotărâre, decizia de trimitere arăta că datele referitoare la cai disponibile pe pagina de internet a pârâtei, a căror sursă originală o constituia baza de date a British Horseracing Board Ltd, proveneau din ziarele publicate în ziua anterioară cursei și din informații brute furnizate de un terț. Datele (care proveneau din baza de date a British Horseracing Board Ltd) fuseseră extrase de pârâtă din aceste două surse pentru a le introduce în propriul său sistem electronic. În continuare, aceasta le-a reutilizat punându-le la dispoziția publicului pe pagina sa de internet, în scopul de a permite clienților săi să parieze pe curse de cai.

ansamblul sau o parte substanțială a datelor însele conținute de baza de date, ci și metoda sistematică și metodică prin care baza de date a fost organizată. În opinia noastră, nu prezintă importanță faptul că extragerea este realizată prin copierea conținutului bazei de date originale sau prin reproducerea acesteia în urma consultării pe ecran.

56. Instanța de trimitere sugerează că s-ar ține cont în mai mare măsură de securitatea juridică dacă s-ar considera (astfel cum propune aceasta) că nu există extragere atunci când baza de date este utilizată ca simplă sursă de informații, chiar și intensiv. Această instanță susține că utilizatorii care nu obțin datele direct din baza de date însăși, ci din surse derivate sunt adesea în imposibilitatea de a preciza dacă (și, dacă este cazul, în ce mod) aceste date au fost preluate dintr-o bază de date protejată și dacă datele extrase constituie o parte substanțială dintr-o bază de date sau dacă acestea au fost obținute printr-o extragere repetată și sistematică neautorizată.

57. În opinia noastră, protecția securității juridice este utilizată aici ca un argument împotriva concluziei potrivit căreia copierea indirectă de baze de date aduce atingere dreptului *sui generis*. La prima vedere, acest argument este interesant. Cu toate acestea, Curtea s-a pronunțat deja, în mod implicit, în sensul că unele considerații legate de securitatea juridică nu sunt în mod necesar concludente, cu atât mai mult cu cât s-a pronunțat deja în sensul că noțiunea de extragere fără consimțământ nu presupune o accesare directă a bazei de date originale. În consecință, copierea indirectă a unei baze de date protejate poate, într-adevăr, să aducă atingere dreptului *sui generis* [42].

58. În orice caz, din decizia de trimitere reiese că Directmedia a utilizat *în mod direct* baza de date a Albert-Ludwigs-Universität Freiburg. Prin urmare, în cadrul prezentei cereri preliminare, nu se pune problema accesării indirecte a unei baze de date. Este, desigur, mai degrabă de competența instanței naționale decât a Curții să hotărască dacă, având în vedere situația de fapt din acțiunea principală, utilizarea bazei de date a Albert-Ludwigs-Universität Freiburg de către Directmedia echivalează cu o extragere.

59. Concluzionăm, prin urmare, că „extragere" în sensul articolului 7 alineatul (2) litera (a) din Directiva privind protecția bazelor de date nu presupune copierea (fizică) a datelor. Nu prezintă importanță, în raport cu noțiunea de extragere în sensul articolului 7 alineatul (2) litera (a) din directiva menționată, faptul că transferul datelor dintr-o bază de date protejată în temeiul articolului 7 alineatul (1) și încorporarea acestora într-o bază de date diferită intervin prin intermediul unor consultări ale bazei de date și după aprecierea de la caz la caz a datelor.

42 — Hotărârea The British Horseracing Board și alții, citată anterior (punctele 52 și 53). A se vedea punctul 50 din prezentele concluzii.

IV — Concluzie

60. Pentru motivele expuse anterior, considerăm că este necesar să se răspundă la întrebarea adresată de Bundesgerichtshof după cum urmează:

„1) «Extragerea» în sensul articolului 7 alineatul (2) litera (a) din Directiva 96/9/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 1996 privind protecția juridică a bazelor de date nu presupune copierea (fizică) a datelor.

2) Nu prezintă importanță, în raport cu noțiunea «extragere» în sensul articolului 7 alineatul (2) litera (a) din Directiva 96/9, faptul că transferul datelor dintr-o bază de date protejată în temeiul articolului 7 alineatul (1) și încorporarea acestora într-o bază de date diferită intervin prin intermediul unor consultări ale bazei de date și după aprecierea de la caz la caz a datelor."